

DECYZJA RADY (WPZiB) 2024/583

z dnia 8 lutego 2024 r.

w sprawie operacji Unii Europejskiej w zakresie bezpieczeństwa morskiego w celu zapewnienia wolności żeglugi w związku z kryzysem na Morzu Czerwonym (EUNAVFOR ASPIDES)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 42 ust. 4 i art. 43 ust. 2,

uwzględniając wniosek Wysokiego Przedstawiciela Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) W dniu 28 lutego 2022 r. Rada Bezpieczeństwa Organizacji Narodów Zjednoczonych („Rada Bezpieczeństwa ONZ”) przyjęła rezolucję nr 2624 (2022), w której z całą mocą potępiła rosnącą liczbę incydentów u wybrzeży Jemenu, w tym ataki na statki cywilne i handlowe, a także przypadki arbitralnego lub bezprawnego zawładnięcia statkami handlowymi i zatrzymania statków handlowych, co stwarza poważne ryzyko dla bezpieczeństwa morskiego statków w Zatoce Adeńskiej i na Morzu Czerwonym wzdłuż wybrzeża Jemenu.
- (2) W dniu 12 grudnia 2022 r. Rada przyjęła konkluzje, w których potwierdziła, że zaangażowanie Unii w Jemenie jest związane z podstawowymi interesami i zobowiązaniami Unii, do których należą m.in.: popieranie pokoju i międzynarodowego porządku opartego na zasadach; imperatyw humanitarny dotyczący wspierania ludności Jemenu; wdrażanie na całym świecie agendy dotyczącej kobiet, pokoju i bezpieczeństwa; znaczenie Jemenu dla kluczowych morskich szlaków dostaw energii i towarów innego rodzaju; oraz cel, jakim jest zapewnienie bezpieczeństwa i stabilności regionu Zatoki Perskiej, a także Morza Czerwonego i Rogu Afryki; jak również konieczność zapobieżenia dalszemu rozprzestrzenianiu się organizacji terrorystycznych. Ponadto Rada potwierdziła, że bezpieczeństwo morskie ma ogromny wpływ na międzynarodowy handel morski oraz że Unia jest gotowa zwiększyć swoje wysiłki, by budować zaufanie i promować bezpieczeństwo morskie w całym regionie Zatoki Perskiej i Morza Czerwonego.
- (3) W dniu 24 października 2023 r. Rada przyjęła konkluzje w sprawie zaktualizowanej strategii UE w zakresie bezpieczeństwa morskiego (EUMSS) i towarzyszącego jej planu działania, które to dokumenty określają ramy umożliwiające Unii podejmowanie dalszych działań w celu ochrony jej interesów na morzu oraz ochrony jej obywateli, wartości i gospodarki, przy jednoczesnym promowaniu zasad międzynarodowych i pełnym przestrzeganiu instrumentów międzynarodowych, w szczególności Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawie morza (UNCLOS).
- (4) Od października 2023 r. liczne ataki Huti były wymierzone w statki na Morzu Czerwonym, w Zatoce Adeńskiej, na Morzu Arabskim i w Zatoce Osmańskiej. Takie ataki zagrażają życiu marynarzy na statkach i stanowią naruszenie zapisanych w UNCLOS wolności morza pełnego i prawa przejścia tranzytowego przez cieśniny używane do żeglugi międzynarodowej. Mają one negatywny wpływ na żeglugę handlową i na gospodarki wielu krajów Unii i regionu.
- (5) W dniu 10 stycznia 2024 r. Rada Bezpieczeństwa ONZ przyjęła rezolucję nr 2722 (2024), w której z całą mocą potępiła ataki Huti na statki handlowe i komercyjne oraz podkreśliła, jak ważne jest, by statki wszystkich państw mogły korzystać z praw i wolności w zakresie żeglugi na Morzu Czerwonym, w tym jeśli chodzi o przejście tranzytowe statków handlowych przez cieśninę Baab al-Mandab, zgodnie z prawem międzynarodowym; zażądała też, by Huti natychmiast zaprzestali wszelkich takich ataków, oraz potwierdziła, że należy respektować prawa i wolności w zakresie żeglugi przysługujące statkom handlowym, zgodnie z prawem międzynarodowym, musi być respektowane, a ponadto zwróciła uwagę na prawo państw członkowskich – przysługujące im zgodnie z prawem międzynarodowym – do obrony swoich statków przed atakami, w tym przed atakami podważającymi prawa i wolności w zakresie żeglugi.
- (6) W dniu 29 stycznia 2024 r. Rada zatwierdziła koncepcję zarządzania kryzysowego w odniesieniu do ewentualnej operacji Unii Europejskiej w zakresie bezpieczeństwa morskiego w celu zapewnienia wolności żeglugi w związku z kryzysem na Morzu Czerwonym; koncepcja ta początkowo miałaby obowiązywać przez jeden rok od jej uruchomienia. Zgodnie ze zmienioną EUMSS ta operacja Unii Europejskiej w zakresie bezpieczeństwa morskiego (zwana dalej „operacją”) powinna przyczynić się do zapewnienia bezpieczeństwa morskiego wzdłuż głównych morskich szlaków komunikacyjnych w obszarze obejmującym Morze Czerwone, Morze Arabskie i Zatokę Perską, we współ-

pracy z innymi ważnymi podmiotami oraz i towarzyszyć im będzie silny i ukierunkowany kontakt dyplomatyczny z partnerami z Rady Współpracy Państw Zatoki Perskiej, podmiotami regionalnymi i państwami nadbrzeżnymi. Należy zatem ustanowić tę operację. Jej obszar działań, który powinien obejmować obszary morskie, należy określić zgodnie z ustalonym mandatem w odpowiednich dokumentach dotyczących planowania.

- (7) Strategicznym celem tej operacji powinno być zapewnienie obecności Unii na morzu na obszarze, na którym dochodzi do ataków, w celu zapewnienia wolności żeglugi statków, w ścisłej współpracy z gwarantami bezpieczeństwa morskiego mającymi zbieżne poglądy.
- (8) W tym celu w ramach operacji należy eskortować statki, zapewniać morską orientację sytuacyjną oraz chronić statki przed wielodomenowymi atakami na morzu. Operacja powinna utrzymywać charakter obronny. Siły rozmieszczone na potrzeby operacji powinny działać zgodnie z mającym zastosowanie prawem międzynarodowym, w tym z międzynarodowym prawem zwyczajowym, w tym, w przypadku gdy spełnione są warunki, z prawem do samoobrony, aby bronić się przed zbliżającym się lub trwającym atakiem na statki własne lub statki stron trzecich. Operacja powinna działać w pełnej zgodności z UNCLOS. Zasady i warunki powyższych działań powinny zostać określone w planie operacji, w tym w zasadach zaangażowania, które mają zostać zatwierdzone przez Radę.
- (9) Komitet Polityczny i Bezpieczeństwa (KPiB) powinien sprawować – pod kierownictwem Rady i Wysokiego Przedstawiciela Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa – polityczną kontrolę nad operacją, zapewniać jej kierownictwo strategiczne i podejmować stosowne decyzje, zgodnie z art. 38 akapit trzeci Traktatu o Unii Europejskiej (TUE).
- (10) Do celów ścisłej współpracy z gwarantami bezpieczeństwa morskiego mającymi zbieżne poglądy trzeba będzie umożliwić wymianę, na zasadzie wzajemności i inkluzywności, informacji niejawnych do poziomu SECRET UE/EU SECRET z operacją prowadzoną przez Stany Zjednoczone „Prosperity Guardian” i Koalicją Sił Morskich, oraz zapewnić możliwość udostępnienia partnerom mającymi zbieżne poglądy informacji niejawnych UE do odpowiedniego poziomu, zgodnie z decyzją Rady 2013/488/UE⁽¹⁾, ustanawiającą przepisy bezpieczeństwa dotyczące ochrony informacji niejawnych UE.
- (11) Na mocy art. 41 ust. 2 TUE oraz zgodnie z decyzją Rady (WPZiB) 2021/509⁽²⁾, wydatki operacyjne wynikające z niniejszej decyzji, które mają wpływ na kwestie wojskowe lub polityczno-obronne, mają być ponoszone przez państwa członkowskie,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Misja

1. Niniejszym Unia ustanawia operację wojskową Unii Europejskiej w zakresie bezpieczeństwa morskiego w celu zapewnienia wolności żeglugi w związku z kryzysem na Morzu Czerwonym. Operacja ta ma przyczynić się do zapewnienia bezpieczeństwa morskiego wzdłuż głównych morskich szlaków komunikacyjnych w obszarze, o którym mowa w ust. 3, we współpracy z innymi ważnymi podmiotami.
2. Operacja nosi nazwę EUNAVFOR ASPIDES.
3. Obszar działań obejmuje cieśninę Baab al-Mandab i cieśninę Ormuz, a także międzynarodowe wody na Morzu Czerwonym, w Zatoce Adeńskiej, Morzu Arabskim i w Zatoce Perskiej. Jego szczegółowe granice, wszelkie podobszary i obszar zainteresowania są określone w odpowiednich dokumentach dotyczących planowania zatwierdzonych przez Radę.
4. Strategicznym celem EUNAVFOR ASPIDES jest zapewnienie obecności Unii na morzu na obszarze działań w celu zapewnienia wolności żeglugi statków, w ścisłej współpracy z gwarantami bezpieczeństwa morskiego mającymi zbieżne poglądy.

⁽¹⁾ Decyzja Rady 2013/488/UE z dnia 23 września 2013 r. w sprawie przepisów bezpieczeństwa dotyczących ochrony informacji niejawnych UE (Dz.U. L 274 z 15.10.2013, s. 1).

⁽²⁾ Decyzja Rady (WPZiB) 2021/509 z dnia 22 marca 2021 r. w sprawie ustanowienia Europejskiego Instrumentu na rzecz Pokoju oraz uchylenia decyzji (WPZiB) 2015/528 (Dz.U. L 102 z 24.3.2021, s. 14).

5. W tym celu, w ramach swoich środków i zdolności EUNAVFOR ASPIDES zapewnia:
 - a) statkom eskortę w obszarze działań;
 - b) morską orientację sytuacyjną w obszarze działań;
 - c) statkom ochronę przed wielodomenowymi atakami na morzu, z pełnym poszanowaniem prawa międzynarodowego, w tym zasad konieczności i proporcjonalności, na podobszarze obszaru działań.

Artykuł 2

Mianowanie dowódcy operacji UE

Komandor Vasileios GRYPARIS zostaje niniejszym mianowany dowódcą operacji UE EUNAVFOR ASPIDES.

Artykuł 3

Wyznaczenie dowództwa operacji UE

Dowództwo operacji EUNAVFOR ASPIDES znajduje się w Larisa, Grecja.

Artykuł 4

Kontrola polityczna i kierownictwo strategiczne

1. Pod kierunkiem Rady i Wysokiego Przedstawiciela do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa (WP), Komitet Polityczny i Bezpieczeństwa (KPiB) sprawuje kontrolę polityczną i kierownictwo strategiczne nad EUNAVFOR ASPIDES.
2. Rada upoważnia niniejszym KPiB do podejmowania stosownych decyzji zgodnie z art. 38 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE). Upoważnienie to obejmuje uprawnienia niezbędne do zmiany dokumentów dotyczących planowania, w tym planu operacji, struktury dowodzenia i zasad zaangażowania. Obejmuje ono również uprawnienia do podejmowania decyzji w sprawie mianowania dowódcy operacji UE i dowódcy sił UE. Rada zachowuje uprawnienia do podejmowania decyzji w odniesieniu do celów i zakończenia operacji EUNAVFOR ASPIDES.
3. KPiB jest na bieżąco informowany o przebiegu EUNAVFOR ASPIDES, a w szczególności przewodniczący Komitetu Wojskowego UE (EUMC) przedstawia KPiB sprawozdania w regularnych odstępach czasu. KPiB może, w stosownych przypadkach, zapraszać na swoje posiedzenia dowódcę operacji UE lub dowódcę sił UE.
4. Dowódca operacji UE co dwa miesiące przedstawia KPiB sprawozdania z przebiegu operacji.
5. KPiB przedstawia Radzie sprawozdania w regularnych odstępach czasu.

Artykuł 5

Kierownictwo wojskowe

1. EUMC monitoruje właściwą realizację EUNAVFOR ASPIDES, za której przebieg odpowiedzialny jest dowódca operacji UE.
2. Dowódca operacji UE w regularnych odstępach czasu przestawia EUMC sprawozdania. EUMC może, w stosownych przypadkach, zapraszać na swoje posiedzenia dowódcę operacji UE lub dowódcę sił UE.
3. Przewodniczący EUMC pełni rolę głównego punktu kontaktowego dla dowódcy operacji UE.

Artykuł 6

Spójność unijnej reakcji oraz współpraca ze stronami trzecimi

1. WP zapewnia wykonanie niniejszej decyzji oraz jej spójność z działaniami zewnętrznymi Unii jako całości, w tym z programami rozwojowymi Unii i unijną pomocą humanitarną.
2. WP, wspomagany przez Europejską Służbę Działań Zewnętrznych (ESDZ), pełni rolę głównego punktu kontaktowego z Organizacją Narodów Zjednoczonych, władzami krajów w regionie oraz z innymi podmiotami międzynarodowymi i dwustronnymi, w tym Radą Współpracy Państw Zatoki, Ligą Państw Arabskich, Stanami Zjednoczonymi Ameryki i Zjednoczonym Królestwem.
3. EUNAVFOR ASPIDES ściśle koordynuje swoje działania z działaniami operacji wojskowej Unii Europejskiej mającej na celu wnoszenie wkładu w bezpieczeństwo morskie w zachodniej części Oceanu Indyjskiego i na Morzu Czerwonym (EUNAVFOR Atalanta), ustanowiony wspólnym działaniem Rady 2008/851/WPZiB ⁽³⁾.
4. EUNAVFOR ASPIDES współpracuje z operacją „Prosperity Guardian”, Koalicją Sił Morskich i chętnymi do współpracy państwami przyczyniającymi się do zapewnienia bezpieczeństwa morskiego w obszarze działań EUNAVFOR ASPIDES.
5. EUNAVFOR ASPIDES pozostaje w bliskim kontakcie z sektorem żeglugi morskiej, w szczególności za pośrednictwem Centrum Bezpieczeństwa Morskiego Dotyczącego Rogu Afryki (MSCHOA).
6. EUNAVFOR ASPIDES współpracuje z odpowiednimi władzami państw członkowskich, odpowiednimi agencjami i organami Unii, w szczególności z Centrum Satelitarnym Unii Europejskiej (Satcen), oraz z odpowiednimi misjami i operacjami w dziedzinie WPZiB, w szczególności z misją wojskową Unii Europejskiej mającą na celu przyczynienie się do szkolenia somalijskich sił bezpieczeństwa (EUTM Somalia) ustanowioną decyzją Rady 2010/96/WPZiB ⁽⁴⁾ oraz misją Unii Europejskiej dotyczącą budowania zdolności w Somalii (EUCAP Somalia) ustanowioną decyzją Rady 2012/389/WPZiB ⁽⁵⁾.
7. EUNAVFOR ASPIDES otrzymuje wsparcie od Satcen i Centrum Analiz Wywiadowczych Unii Europejskiej w zakresie gromadzenia informacji niezbędnych do wykonywania swoich zadań.

Artykuł 7

Udział państw trzecich

1. Bez uszczerbku dla autonomii podejmowania decyzji przez Unię lub dla jednolitych ram instytucjonalnych oraz zgodnie z odpowiednimi wytycznymi Rady Europejskiej, państwa trzecie mogą zostać zaproszone do udziału w EUNAVFOR ASPIDES.
2. Rada upoważnia niniejszym KPiB do zapraszania państw trzecich, aby zaoferowały swój wkład, oraz do podejmowania, na zalecenie dowódcy operacji UE i EUMC, stosownych decyzji w sprawie przyjęcia proponowanych wkładów.
3. Szczegółowe uzgodnienia dotyczące udziału państw trzecich są przedmiotem umów zawieranych na mocy art. 37 TUE oraz zgodnie z procedurą określoną w art. 218 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. W przypadku gdy Unia i państwo trzecie zawarły umowę ustanawiającą ramy udziału tego państwa trzeciego w misjach zarządzania kryzysowego Unii, postanowienia takiej umowy mają zastosowanie w kontekście EUNAVFOR ASPIDES.
4. Państwa trzecie wnoszące istotny wkład wojskowy w EUNAVFOR ASPIDES mają w odniesieniu do bieżącego zarządzania operacją takie same prawa i obowiązki, jak państwa członkowskie biorące udział w EUNAVFOR ASPIDES.

⁽³⁾ Wspólne działanie Rady 2008/851/WPZiB z dnia 10 listopada 2008 r. w sprawie operacji wojskowej Unii Europejskiej mającej na celu wnoszenie wkładu w bezpieczeństwo morskie w zachodniej części Oceanu Indyjskiego i na Morzu Czerwonym (EUNAVFOR Atalanta) (Dz.U. L 301 z 12.11.2008, s. 33).

⁽⁴⁾ Decyzja Rady 2010/96/WPZiB z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie misji wojskowej Unii Europejskiej mającej na celu przyczynienie się do szkolenia somalijskich sił bezpieczeństwa (Dz.U. L 44 z 19.2.2010, s. 16).

⁽⁵⁾ Decyzja Rady 2012/389/WPZiB z dnia 16 lipca 2012 r. w sprawie misji Unii Europejskiej dotyczącej budowania zdolności w Somalii (EUCAP Somalia) (Dz.U. L 187 z 17.7.2012, s. 40).

5. Rada upoważnia niniejszym KPiB do podejmowania stosownych decyzji w sprawie ustanowienia komitetu uczestników, w przypadku gdy państwa trzecie wniosą istotne wkłady wojskowe.

Artykuł 8

Status personelu dowodzonego przez Unię

Status jednostek dowodzonych przez Unię i personelu tych jednostek jest – w stosownych przypadkach – określany zgodnie z prawem międzynarodowym.

Artykuł 9

Uzgodnienia finansowe

1. Wspólnymi kosztami EUNAVFOR ASPIDES zarządza się zgodnie z decyzją (WPZiB) 2021/509.
2. Kwota odniesienia dla wspólnych kosztów EUNAVFOR ASPIDES wynosi 8 000 000 EUR. Wartość procentowa kwoty odniesienia, o której mowa w art. 51 ust. 2 decyzji (WPZiB) 2021/509, wynosi 30 % w środkach na zobowiązania i 30 % w środkach na płatności.

Artykuł 10

Udostępnianie i wymiana informacji

1. WP jest upoważniony do udostępniania wskazanym państwom trzecim, w stosownych przypadkach i zgodnie z potrzebami operacyjnymi EUNAVFOR ASPIDES, wszelkich dokumentów jawnych UE związanych z treścią obrad Rady dotyczących EUNAVFOR ASPIDES i objętych tajemnicą służbową na podstawie art. 6 ust. 1 regulaminu wewnętrznego Rady ⁽⁶⁾. KPiB, o ile warunki te są spełnione, wskazuje indywidualnie dla każdego przypadku państwa trzecie, których to dotyczy.
2. WP jest upoważniony do udostępniania wskazanym państwom trzecim, w stosownych przypadkach i zgodnie z potrzebami operacyjnymi EUNAVFOR ASPIDES, następujących informacji niejawnych UE wytworzonych do celów EUNAVFOR ASPIDES, zgodnie z decyzją Rady 2013/488/UE:
 - a) opatrzonej klauzulą tajności o poziomie nie wyższym niż poziom przewidziany w mającej zastosowanie umowie o bezpieczeństwie informacji zawartej między Unią a danym państwem trzecim; lub
 - b) opatrzonej klauzulą tajności o poziomie nie wyższym niż „RESTREINT UE/EU RESTRICTED” w przypadku informacji udostępnianych Egipcjom, Radzie Współpracy Państw Zatoki i jej państwom członkowskim oraz Indiom, a także innym państwom trzecim wskazanym przez KPiB.
3. WP jest niniejszym upoważniony do wymiany z operacją „Prosperity Guardian” i Koalicją Sił Morskich, za pośrednictwem ich sztabów, informacji niejawnych opatrzonej klauzulą tajności o poziomie nie wyższym niż „SECRET UE/EU SECRET” istotnych dla celów EUNAVFOR ASPIDES, w przypadku gdy taka wymiana na poziomie teatru działań jest konieczna ze względów operacyjnych, zgodnie z decyzją 2013/488/UE i z zastrzeżeniem uzgodnień między WP a właściwymi organami tych operacji.
4. Udostępnianie i wymiana informacji, o których mowa w ust. 1, 2 i 3, odbywa się z pełnym poszanowaniem zasad wzajemności i inkluzywności. Otrzymane informacje niejawne przetwarzane są przez EUNAVFOR ASPIDES bez jakiegokolwiek rozróżnienia pomiędzy członkami jej personelu oraz wyłącznie na podstawie wymogów operacyjnych.
5. WP jest upoważniony do zawierania uzgodnień niezbędnych do wykonywania zawartych w niniejszej decyzji przepisów o udostępnianiu lub wymianie informacji.

⁽⁶⁾ Decyzja Rady 2009/937/UE z dnia 1 grudnia 2009 r. dotycząca przyjęcia regulaminu wewnętrznego Rady (Dz.U. L 325 z 11.12.2009, s. 35).

6. WP może przekazać upoważnienia do udostępniania lub wymiany informacji, jak również uprawnienie do zawierania uzgodnień, o których mowa w niniejszym artykule, urzędnikom ESDZ, dowódcy operacji UE lub dowódcy sił UE zgodnie z sekcją VII załącznika VI do decyzji 2013/488/UE.

Artykuł 11

Wejście w życie i zakończenie

1. Niniejsza decyzja wchodzi w życie z dniem przyjęcia.
2. EUNAVFOR ASPIDES zakończy się jeden rok po jej uruchomieniu.
3. W stosownym czasie przed wygaśnięciem niniejszej decyzji przeprowadza się strategiczny przegląd EUNAVFOR ASPIDES.
4. Niniejsza decyzja traci moc z dniem zakończenia działania dowództwa operacji UE zgodnie z zatwierdzonymi planami dotyczącymi zakończenia EUNAVFOR ASPIDES oraz bez uszczerbku dla procedur dotyczących audytu i przedstawiania sprawozdań finansowych EUNAVFOR ASPIDES określonych w decyzji (WPZiB) 2021/509.

Sporządzono w Brukseli dnia 8 lutego 2024 r.

W imieniu Rady
Przewodnicząca
H. LAHBIB